

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 55 | 5-11 Temmuz 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 199 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

7 Temmuz: Hamileliğinin yedinci ayında bulunan öğretmen [Huriye Acun](#), Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu gerekçesiyle kendisine verilen hapis cezasını çekmek üzere Konya'da tutuklandı ve cezaevine gönderildi. Tutuklama, hamile ve yeni doğum yapmış kadınların mahkumiyetinin ertelenmesini öngören kanunlara aykırı şekilde gerçekleştirildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevlerinden ihraç edilen ve sırasıyla 6 Ağustos 2019 ve 29 Aralık 2020 tarihlerinde ortadan kayboldukları ihbar edilen eski kamu çalışanları [Yusuf Bilge Tunç](#) ve [Hüseyin Galip Küçüközyiğit](#)'ten bir haber alınamadı. Tunç ve Küçüközyiğit'in ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örnekleri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

5 Temmuz: Ankara'da polis cezaevindeki insan hakları savunucusu Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun serbest bırakılması için düzenlenen bir gösteriye şiddet kullanarak [müdahale](#) etti ve beş kişiyi gözaltına aldı.

5 Temmuz: İstanbul'da polis KHK'lı aktivist Nursel Tanrıverdi'yi eylemi sırasında [gözaltına aldı](#).

6 Temmuz: Venedik Komisyonu tarafından yayımlanan bir [görüşte](#) Türkiye'nin yeni terörizmin finansmanı yasaasının amacının çerçevesini aştığını ve üzerinde hükümet denetiminin sıkılaştırıldığı sivil topluma zarar verdiğini ifade etti.

8 Temmuz: Aydın Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 5 gün boyunca yasakladı. Yasaklama kararı Aydın'da yapılması planlanan bir feldispat madenine karşı protestolar sırasında geldi.

9 Temmuz: Adıyaman'da polis tütün ticaretiyle ilgili yeni bir yönetmeliğe karşı gerçekleştirilen protestolara katıldıkları gerekçesiyle yaklaşık 50 kişiyi [gözaltına aldı](#).

9 Temmuz: İstanbul'da polis 2015'teki Suruç saldırısının kurbanlarıyla ilgili gerçekleştirilen bir anma etkinliğine müdahale ederek beş kişiyi [gözaltına aldı](#).

10 Temmuz: Ankara'da polis 2015'teki Suruç saldırısının kurbanlarıyla ilgili gerçekleştirilen bir anma etkinliğine müdahale ederek 13 kişiyi [gözaltına aldı](#).

10 Temmuz: İstanbul'da polis 2015'teki Suruç saldırısının kurbanlarıyla ilgili gerçekleştirilen bir anma etkinliğine müdahale ederek 6 kişiyi [gözaltına aldı](#).

11 Temmuz: İzmir savcılar Şubat ayında katıldıkları Boğaziçi Üniversitesi gösterileri sırasında cumhurbaşkanına hakaret ettikleri suçlamasıyla üç kişi hakkında iddianame [hazırladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

5 Temmuz: Ankara'da bir mahkeme Sağlık Bakanlığı tarafından açılan bir ihale hakkındaki 55 habere [erişim engeli](#) getirdi.

5 Temmuz: Antalya'da bir mahkeme Uşak Valisinin Covid-19 önlemlerini denetlerken sokaktaki vatandaşlara bağırmasıyla ilgili haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

5 Temmuz: Sınır Tanımayan Gazeteciler'in (RSF) yayınladığı ve içerisinde 37 devlet ve hükümet başkanının yer aldığı "basın özgürlüğünün düşmanları" [galerisinde](#) Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da yer aldı.

6 Temmuz: Bir mahkeme içişleri bakanının aile üyelerine ait olduğu iddia edilen bir şirket hakkındaki haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

6 Temmuz: Anayasa Mahkemesi, Özgür Gündem gazetesinin kapatılmasının hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#).

6 Temmuz: Aylık bir basın özgürlüğü [raporu](#) Haziran ayında toplam 87 gazetecinin yayınları nedeniyle yargılandığını belirtti.

7 Temmuz: Savcılar hükümet-mafya ilişkileri hakkındaki bir haberde cumhurbaşkanına ve seçim müttefiki olan bir siyasetçiye hakaret edildiği iddiasıyla BirGün gazetesi hakkında soruşturma [başlattı](#).

7 Temmuz: İstanbul'da bir mahkeme, Alman medyasında yayımlanan karikatürleri haberleştiren gazeteci Cem Şimşek'i cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla 11 ay, 22 gün hapis cezasına [mahkum etti](#).

7 Temmuz: Ankara'da bir mahkeme, içişleri bakanının iş dünyasıyla bağlarına ilişkin haber ve tweetlere [erişim engeli](#) getirdi.

7 Temmuz: RTÜK, bir muhalefet milletvekili tarafından yayın sırasında söylenen bir şarkıdan dolayı terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla Halk TV kanalına yayın durdurma ve para cezası [verdi](#).

7 Temmuz: Ankara'da bir mahkeme gazeteci Mine Kırıkkanat tarafından yayımlanan bir köşe yazısına [erişim engeli](#) getirdi.

8 Temmuz: İstanbul'da polis Kürtçe dilinde gerçekleştirilen bir açık hava müzik etkinliğine [müdahale etti](#) ve müzisyenlerin enstrümanlarına el koydu.

8 Temmuz: İstanbul'da bir mahkeme 2016 yılında gazeteci Can Dündar'a yönelik silahlı saldırının şüphelisi Murat Şahin'le ilgili davada, sanık Şahin'i üç yıl hapis cezasına [mahkum etti](#). Mahkeme Şahin'in "iyi halini" göz önünde bulundurarak cezanın ertelenmesine hükmetti.

9 Temmuz: İstanbul'da bir mahkeme mafya babası Sedat Peker'in devlet mafya ilişkilerine dair yaptığı ifşaatlar üzerine yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına alınan bir kişinin tutuklanmasına [karar verdi](#).

9 Temmuz: Giresun'da polis Sedat Peker'in ifşaatları üzerine yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle reşit olmayan bir kişiyi [gözaltına aldı](#).

9 Temmuz: Ankara'da savcılar halk sanatçısı Onur Kocamaz hakkında sosyal medyada yaptığı bir paylaşım nedeniyle halkı kin ve nefrete tahrik suçlamasıyla iddianame [hazırladı](#).

9 Temmuz: Aylık bir [rapora](#) göre, Haziran ayında dünya genelinde kadın gazetecilere yönelik yaşanan 77 hak ihlalden 36'sı Türkiye'de kaydedildi.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

6 Temmuz: Nisan ayından bu yana cezaevinde tutulan önde gelen insan hakları savunucusu ve eski milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Anayasa Mahkemesi'nin mahkumiyeti hakkında verdiği hak ihlali kararının ardından [serbest bırakıldı](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

9 Temmuz: Dünya Adalet Projesi (WJP) tarafından yayınlanan [2020 Hukukun Üstünlüğü Endeksi](#)'nde Türkiye 128 ülke arasında 107. sırada yer aldı.

KÜRT AZINLIK

5 Temmuz: Bursa'da polis HDP il yöneticilerinden Köksal Söylemez'i [gözaltına aldı](#).

6 Temmuz: Anayasa Mahkemesi, Kürt azınlığın sorunlarıyla ilgili yayınlarıyla bilinen Özgür Gündem gazetesinin kapatılmasının hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#).

7 Temmuz: Avrupa Parlamentosu yayımladığı bir [açıklamada](#) Türk hükümetini muhalefet partileri ve özellikle HDP üzerinde baskıcı politikalar izlemekle suçladı.

8 Temmuz: İstanbul'da polis Kürtçe dilinde gerçekleştirilen bir açık hava müzik etkinliğine [müdahale etti](#) ve müzisyenlerin enstrümanlarına el koydu.

10 Temmuz: Konya'da yaşayan bir Kürt ailenin aşırı sağcı bir grubun [saldırısına](#) uğradığı ortaya çıktı. İrkçı saldırı sonucunda ailenin altı üyesi ciddi şekilde yaralandı.

10 Temmuz: Dokuz imam Kürtçe vaaz verdikleri gerekçesiyle [gözümlüne alındı](#).

10 Temmuz: Batman'da polis HDP üyesi Gülistan Yılmaz Diyar'ı [gözümlüne aldı](#).

YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLARA YÖNELİK HAK İHLALLERİ

5 Temmuz: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Bişkek'te 31 Mayıs günü kaybolduğu bildirilen Türk-Kırgız eğitimci Orhan İnandı'nın Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) tarafından kaçırıldığını ve Türkiye'ye getirildiğini [ilan etti](#).

7 Temmuz: Almanya'da yaşayan muhalif gazeteci Erk Acarer, evinin ön bahçesinde bıçaklı ve yumruklu saldırıya uğradığını [duyurdu](#).

DİĞER AZINLIKLAR

5 Temmuz: Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Dini Özgürlükler Komisyonu (USCIRF) bir yayınında Türkiye'deki Alevi topluma yönelik ayrımcılığın artma ve yayılma eğiliminde olduğuna [dikkat çekti](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

5 Temmuz: Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) tarafından siyasi mahkumların tutukluluk şartları üzerine yapılan bir araştırmada mahkumların temizlik ve

hijyen malzemelerinden mahrum edildiği ve ziyaret hakları üzerinde kısıtlamalara gidildiği [raporlandı](#).

7 Temmuz: İzmir'de bir cezaevi yönetimi üç mahkumu siyasi slogan attıkları gerekçesiyle üç aylık ziyaret yasağıyla [cezalandırdı](#).

7 Temmuz: Medyada yer alan haberler Düzce'deki bir cezaevinin 13 mahkumun hastane sevklerini son iki yıldır yapmadığını [ortaya çıkardı](#).

9 Temmuz: Cezaevi koşulları üzerine TBMM tarafından hazırlanan bir raporda mahkumların temel ihtiyaç malzemelerinden mahrum edildiği ve çıplak aramalara maruz bırakıldığı [belirtildi](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

7 Temmuz: Londra'da yerleşik yardım kuruluşu Save the Children, Türkiye'de mülteci kızlar için çocuk yaşta ve zorla evlendirilme riskinin daha yüksek olduğunu [raporladı](#).

8 Temmuz: Türkiye'de terör suçlarından yargılanan Kürt yazar [Meral Şimşek](#), 29 Haziran günü Türkiye-Yunanistan sınırını geçmesinin ardından Yunan polisi tarafından gözümlüne alındığını, işkenceye maruz bırakıldığını ve Türkiye'ye yasadışı şekilde geri gönderildiğini duyurdu.

11 Temmuz: Van'da düzensiz göçmenleri taşıyan bir otobüsün kaza yapması sonucunda en az 12 kişi [hayatını kaybetti](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

5 Temmuz: Bişkek'te 31 Mayıs günü kaybolduktan sonra Türk istihbaratının kaçırma operasyonu ile Türkiye'ye götürüldüğü ortaya çıkan Orhan İnandı'nın yayınlanan ilk fotoğraflarında işkenceye uğramış olabileceğine dair izler dikkat çekti. Adli tıp uzmanı Şebnem Korur Fincancı, İnandı'nın askı işkencesine uğramış olabileceğine [dikkat çekerken](#), İnandı'nın eşi Reyhan İnandı kocasının ciddi ölçüde zayıflamış görüldüğünü [belirtti](#).

6 Temmuz: Ağrı'daki bir cezaevinde gardiyanlar mahkum Mizgin Kayıtbey'e fiziksel şiddet [uyguladı](#). Mağdur olay sonucunda yaralandı ve hastaneye kaldırıldı.

9 Temmuz: Antalya'daki bir cezaevinde gardiyanlar cezaevi transferi sırasında çıplak aramaya direnen mahkumlara fiziksel şiddet [uyguladı](#).

KADIN HAKLARI

6 Temmuz: Bianet tarafından yayımlanan aylık kadına şiddet [raporuna](#) göre, Haziran ayında 24 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 94 kadın şiddete maruz kaldı.